

Tampereen kaupungin lausunto luonnoksesta Suomen kansalliseksi ennallistamissuunnitelmaksi

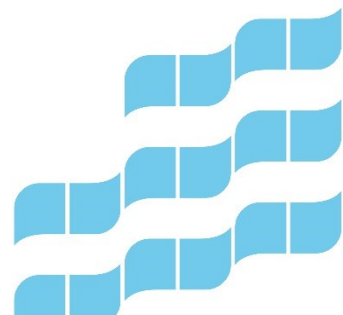
Yleiset kommentit ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

Tampereen kaupunki pitää kansallisen ennallistamissuunnitelman laatimista tärkeänä osana EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa sekä kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteiden saavuttamista. Suunnitelma tukee luontokadon pysäyttämistä, ekosysteemien toimintakyvyn vahvistamista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Tampereen kaupungin strategian, LUMO-ohjelman sekä pormestariohjelman mukaisesti luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, ekologisten verkostojen turvaaminen, vesiekosysteemien tilan parantaminen sekä kaupunkiluonnon kehittäminen ovat keskeisiä tavoitteita myös paikallistasolla ja näitä tavoitteita on Tampereella jo viety esimerkiksi yleiskaavaan muun muassa tunnistamalla ekologisen verkoston kehittämiskohteita ja kaavassa osoitettujen alueiden viherryttämistarve. Nämä kuntien nykyiset luonnon monimuotoisuutta edistävät ohjelmat ja toimenpiteet tuleekin voida täysimääräisesti lukea osaksi ennallistamisasetuksen toimeenpanoa.

Kaupunki pitää hyvänä, että suunnitelmaluonnoksessa korostetaan vapaaehtoisten keinojen käyttöä, olemassa olevien ohjelmien hyödyntämistä, monivaikuttaisia ratkaisuja sekä luonnon monimuotoisuuden, ilmastotavoitteiden ja yhteiskunnan muiden tavoitteiden yhteensovittamista.

Tampereen kaupunki pitää kaupunkiluonnon ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamista tärkeänä tavoitteena. Kaupunkiympäristöissä toimeenpano edellyttää kuitenkin erityistä

huomiota maankäytön yhteensovittamiseen, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sekä viherverkoston kehittämisen ja kasvavien kaupunkien tarpeiden tasapainottamiseen.

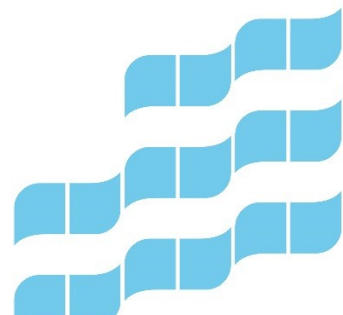
Kaupunkien rooli ennallistamisasetuksen toimeenpanossa, etenkin artiklan 8 osalta on, merkittävä ja Tampere kiittää, että kaupungit ovat saaneet osallistua sen valmisteluun. Jatkossa kuntien velvoitteet, kustannusvaikutukset, seuranta- ja raportointivaatimukset sekä rahoitusvastuut tulee kuitenkin täsmentää nykyistä selkeämmin. Uusista tehtävistä aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti, ja tavoitteiden toimeenpanossa tulee turvata kasvavien kaupunkien mahdollisuudet toteuttaa samanaikaisesti asuntotuotannon, elinkeinojen, liikennejärjestelmän ja ilmastotyön tavoitteita.

Yhteenvetona Tampereen kaupunki kannattaa kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteita ja pitää tärkeänä, että toimeenpanossa huomioidaan luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen lisäksi kaupunkien kasvun, yhdyskuntarakenteen kehittämisen, ilmastomuutokseen sopeutumisen, elinvoiman sekä kuntatalouden näkökulmat. Jatkossa keskeistä on varmistaa, että asetuksen toimeenpanoa tukevat käytännön tietopohja, resurssit ja seurannan työkalut, riittävät taloudelliset kannustimet ja pitkäjänteinen rahoitus.

Kommentit kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreää ja latvuspeittoa lisääviin toimenpiteisiin

Tampere pitää kaupunkivihreää koskevia toimenpiteitä kannatettavina ja arvostaa mahdollisuutta valita paikallisesti vaikuttavimmat toteutuskeinot. Esitettyjen toimenpiteiden ohella tulisi tunnistaa myös muita keinoja lisätä kaupunkivihreää ja latvuspeittoa eri maankäyttömuodoissa.

Kaupunki korostaa erityisesti viheryhteyksien ja kaupunkivihreän kytkeytyneisyyden merkitystä sekä tarvetta edistää viherryttämistä myös olemassa olevilla asuin-, palvelu-, liike- ja

teollisuustonteilla. Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin riittäviä resursseja, rahoitusta sekä tehokkaita kannustimia erityisesti yksityisillä alueilla tapahtuviin muutoksiin.

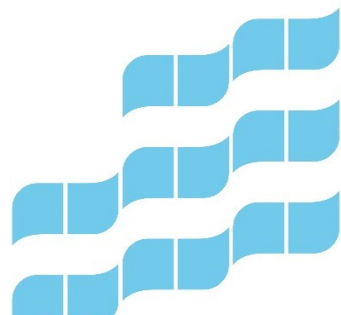
Lisäksi kaupunki pitää tärkeänä, että kaupunkivihreän tavoitteet kytketään osaksi seudullista suunnittelua, merkittäviä infrastruktuurihankkeita -esim. tiehakkeita sekä olemassa olevia ohjausvälineitä, kuten viherkerrointa, joka jo monissa kaupungeissa, kuten Tampereellakin on jo käytössä.

Vuonna 2028 asetettaville kaupunkivihreän tasoille tulisi olla hyvät perusteet ja niiden toteuttaminen realistista ja kuntien eri ominaisuudet huomioivaa. Seurannan tulee kohdella kaikkia kuntia tasapuolisesti ja sen tulee olla selkeästi ohjeistettua, mikäli kunnilta itseltään edellytetään oman alueen seurantatiedon tuottamista.

Tampereen kaupunki toteaa, että erityisesti tiiviisti rakennetuilla kaupunkiekosysteemialueilla kaupunkivihreän ja latvuspeiton lisäämisen mahdollisuudet ovat paikoin rajalliset. Tämän vuoksi ennallistamissuunnitelmassa tulisi mahdollistaa sellaisten toimintamallien hyödyntäminen, joissa kaupunkialueilla syntyviä luontoarvojen lisäyksiä tai ekologiseen kompensaatioon liittyviä ratkaisuja voidaan kohdentaa myös kaupunkiekosysteemialueiden ulkopuolella toteutettaviin ennallistamistoimiin. Näin voitaisiin edistää kustannustehokkaasti ennallistamisasetuksen kokonaistavoitteiden saavuttamista sekä vahvistaa eri ekosysteemien välistä yhteyttä.

Kommentit suunnitelman kustannuksiin ja rahoituspohjaa koskeviin toimenpiteisiin

Tampere pitää tarkoituksenmukaisena, että rahoituspohjaa laajennetaan EU-rahoituksella, yksityisellä rahoituksella sekä vapaaehtoisilla markkinamekanismeilla.

Vaikka kuntia koskeekin pääosin artiklan 8 toimet ja tavoitteet, tulee väistämättä myös muiden artiklojen toimeenpanosta selvityksien, inventointien ja tiedon koonnin ja ehkä raportoinnin kautta lisäresurssien tarvetta myös kuntiin alueiden kaavoittajina ja maanomistajana.

Kaupunki korostaa, että kunnille asetettavat tavoitteet ja raportointivelvoitteet tulee mitoittaa käytettävissä oleviin resursseihin. Kansallisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä valtion rahoitusta, kuntien tukemista sekä selkeitä toimeenpanomalleja. Mikäli kunnille tulee lisää vastuuta tai kustannuksia ne pitää korvata täysmääräisinä.

Kommentit vaikutustenarviointiin

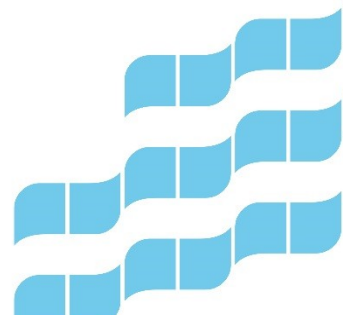
Vaikutusten arviointi ei sisällä lainkaan kuntiin kohdistuvia vaikutuksia. Kuntiin kohdistuvia vaikutuksia on erittäin tärkeää arvioida laadukkaasti.

Toimenpiteiden 15–18 kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu, vaikka niiden toteutusvastuu kohdistuu merkittävältä osin kunnille. Mikäli näiden toimenpiteiden toteuttamista lisätään tavoitetasojen saavuttamiseksi, aiheutuu kunnille huomattavia suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitokustannuksia. Vaikutukset kuntatalouteen tulee arvioida ja uusien velvoitteiden toimeenpanoon osoittaa riittävä rahoitus.

Myös muihin kuin artiklan 8 osalta seurannan ja raportoinnin hallinnollinen työmäärä sekä tietojärjestelmävaatimukset on arvioitava erikseen ja niiden rahoitus turvattava.

Kaupunkiekosysteemialueiden rajauksiin liittyvät kommentit

Tampere tukee kaupunkiekosysteemialueiden määrittämistä UCC-alueena (kaupunkikeskukset ja clusterit) mikä vastaa kaupungin esittämää rajausmallia. Kaupunki korostaa, että

kaupunkiekosysteemialueiden rajauksien tulee säilyä riittävän vakaina eri seurantakausien välillä, jotta tavoitteiden seuranta on johdonmukaista ja vertailukelpoista. Samalla kunnille tulee säilyttää mahdollisuus tarkistaa rajauksia uusien tietojen ja muuttuvien olosuhteiden perusteella. Lisäksi seuranta- ja raportointivelvoitteiden tulee perustua valtakunnallisesti yhtenäisiin menetelmiin, jotta kuntia kohdellaan tasapuolisesti ja tulokset ovat keskenään vertailukelpoisia.

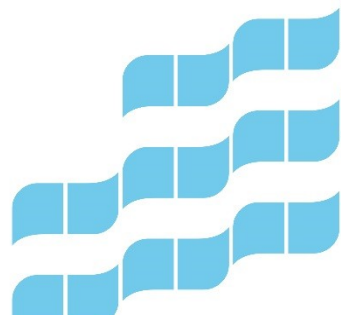
Kommentit luontotyyppien ja lajien tilan parantamisen tavoitteisiin

Tampereen kaupunki kannattaa tavoitteita, joilla parannetaan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilaa. Kaupunki pitää erityisen tärkeänä ekologisten verkostojen jatkuvuuden turvaamista, pienvesien, ranta-alueiden ja kaupunkimetsien tilan parantamista sekä uhanalaisten lajien huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa. Ennallistamistoimia tulee kohdentaa myös suojelualueiden ulkopuolelle.

Toimenpiteiden priorisoinnissa on samalla huomioitava niiden kustannusvaikuttavuus ja kasvavien kaupunkiseutujen kehittämisedellytykset. Maanomistajana ja kaavoittajana kaupungeille lankeaa myös selvitys – ja tietojenhallintakustannuksia, joille tulisi turvata rahoitus.

Kommentit jokien ennallistamistavoitteisiin

Tampereen kaupunki kannattaa virtavesien ekologisen tilan parantamista sekä tarpeettomien vaellusesteiden poistamista. Toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kuitenkin huomioida taajamaympäristöjen tekniset reunaehdot, tulvariskien hallinta, olemassa olevat kunnallistekniset rakenteet sekä kulttuuriympäristöjen ja virkistyskäytön tarpeet. Kaupunki korostaa, että virtavesien kunnostuksilla voidaan parhaimmillaan saavuttaa samanaikaisesti

luonnon monimuotoisuutta, virkistysarvoja ja ilmastonmuutokseen sopeutumista tukevia hyötyjä, minkä vuoksi niiden toteuttamista on tarkoituksenmukaista edistää osana ennallistamisasetuksen toimeenpanoa.

Kommentit heikentämättömyysvelvoitteen kansallisen toimeenpanon ja joustavaan soveltamiseen

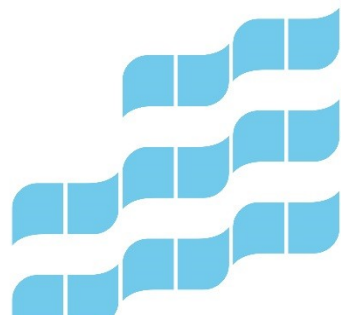
Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpano on valtakunnallisesti yhdenmukainen ja oikeusvarma. Sääntelyn tulee olla selkeää ja ennakoitavaa, kuntiin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida huolellisesti ja ekologisen kompensaation toimintamallien tulee olla käytännössä toteuttamiskelpoisia.

Kommentit erityisesti meri- ja vesiekosysteemien

Tampereen kaupunki kannattaa valuma-aluepohjaisen suunnittelun, vesistöjen kunnostusten, hulevesiratkaisujen sekä vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanon vahvistamista. Kaupunki korostaa, että valuma-aluekohtainen tarkastelu luo hyvät edellytykset kuntien väliselle ja seudulliselle yhteistyölle, koska vesistöjen tilaa voidaan parantaa vaikuttavimmin yli hallinnollisten rajojen toteutettavilla toimenpiteillä.

Kommentit erityisesti pölyttäjäkantojen ja maatalousekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin

Tampere kannattaa toimenpiteitä ja korostaa erityisesti niittyverkostojen, kaupunkiluonnon sekä viheralueiden merkitystä pölyttäjien elinympäristöinä.

Kommentit erityisesti metsäekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin

Kaupunki pitää tärkeänä, että luonnonhoidon käytännöt, osaamisen kehittäminen, luontotiedon saatavuus ja metsien ekologisen laadun seuranta vahvistuvat.

Kommentit tietopuutteiden ja seurantavelvoitteiden täyttämiseksi ehdotettuihin toimenpiteisiin

Tampereen kaupunki pitää tietopohjan vahvistamista ennallistamisasetuksen toimeenpanon kannalta erittäin tärkeänä. Kaupunki kannattaa kaukokartoituksen laajaa hyödyntämistä, yhteensopivien paikkatietojärjestelmien kehittämistä, avoimen luontotiedon saatavuuden parantamista sekä kaupunkien ja valtion välistä tiedonvaihtoa. Samalla Tampere korostaa, että seurannan ja raportoinnin hallinnollinen työmäärä sekä tietojärjestelmävaatimukset tulee arvioida erikseen ja niiden toteuttamiseen on osoitettava riittävä rahoitus. Erityisen tärkeää on, että tiedonkeruu, seuranta ja raportointi perustuvat valtakunnallisesti yhtenäisiin toimintamalleihin, jotta tiedot ovat vertailukelpoisia eikä kunnille synny tarpeetonta hallinnollista kuormitusta.

